

MØTEREFERATER 2024

Blomstrende sommerminner v/ foreningens medlemmer.

Mandag 8. januar på Mule Varde. Referent: Øystein Nilsen.

Møtet ble dessverre avlyst pga. sprengkulde. Mule Varde egner seg dårlig som møtelokale når temperaturen kryper for langt ned. Dårlige varmeovner og høyt under taket er hovedårsakene.

Ny norsk flora. Hvorfor er den viktig og hva er viktig i den v/ Jan Wesenberg.

Tirsdag 30. januar på Mule Varde. Referent: Bjørn Erik Halvorsen.

21 personer hadde møtt opp på Mule Varde. Jan Wesenberg fra Østlandsavdelingen, som er en av bautane i NBF, fortalte om den videreutviklede «Lids flora» som nå er redigert sammen av Reidar Elven. Jan er en av mange personer som bidro i dette arbeidet.

Jan fortalte ikke primært om floraen. Han valgte heller å fokusere på prosessen som har ledet fram til den totale omstruktureringen av boka. Ved utgivelsen var det 17 år siden forrige utgave, og DNA-vinklingen krever nå at man ser på de biologiske relasjonene på nytt. Det er et svært grundig arbeid som har resultert i floraen basert på systematikk, navngivning, artsoppfatning, nye arter i floraen, utbredelsesdata, pluss diverse feilretting.

Et par år forut for utgivelsen i 2022, som var 8. utgave, hadde Mossberg og Stenberg kommet med sin omstrukturerte utgave av «Nordens flora». Den var basert på systematikken i APG III (Angiosperm Phylogeny Group). Systematikken hadde utviklet seg videre slik at «Norsk flora» nå kunne baseres på APG IV. Systematikken er fortsatt under utvikling, slik at innholdet i boka allerede er delvis foreldet. APG-systematikken utarbeides av en internasjonal gruppe på 10 personer og kan betraktes som normgivende på globalt nivå.

Jan gikk grundig inn på hvordan genetikken har ledet fram til en empirisk trestruktur. Han beskrev hvordan denne trestrukturen ledet fram til den nye strukturen av artene innenfor slekter, familier og høyere grupperinger. Reglene for denne grupperinga hadde også umuliggjort deler av det gamle botaniske hierarkiet slik at for eksempel maskeblomstfamilien nå ble et meningsløst begrep.

Rekkefølgen i lista over arter er fortsatt et valg så lenge den oppfyller kravene i den empiriske trestrukturen. Både APG III og APG IV publiserer også en rekkefølge av de ulike taksa i trestrukturen. Dermed oppnår man at floraer globalt som baserer seg på APG-reglene blir systematisk sammenliknbare. Jan gikk gjennom historien som fra DNA-systematikkens fødsel i 1993, har ført fram til disse strukturene, og ledet fram til regelverket «Koden» i 2018. Jan ga flere eksempler på hvordan vitenskapelige navn nå måtte justeres og tilpasses de internasjonale reglene. De fleste artene får likevel beholde sine gamle, innarbeidede navn. Norske plantenavn bestemmes av Artsdatabanken. Også her beholder man i størst mulig grad tradisjonelle navn, men man må skape nye for underart-strukturer (begrepet vanlig skal ikke lenger benyttes). Norge og Sverige tenker likt i dette arbeidet, mens Danmark har sine egne retningslinjer.

I nordisk sammenheng er «Norsk flora» unik fordi den har nøklet artene. Den skiller seg også ut på den måten den angir morfologi, økologi, sonering, hjemlighet og utbredelse. Den er også grundig ved at den oppgir der hvor det er diskusjoner og usikkerhet knyttet til arten. Jan fortalte om at for flere artsgrupper finnes det nå grundige nøkler på nett (Salix var eksempel på dette). Mange artikler i Blyttia kan også benyttes som en utvidelse av teksten i floraen.

Floraen finnes også som elektronisk utgave, men den er relativt tung å bruke. Det kan hende at dette blir den siste bokutgivelsen av «Norsk flora»? På nettet finnes stadig flere og bedre hjelpemidler, og NIVAs guide for vannplanter er et eksempel på dette.

**Årsmøteforedrag: Bilder fra Öland 2023 v/ Bjørn Erik Halvorsen og Christian Kortner.
Fredag 23. februar, Hotell Fritidsparken. Referent: Christian Kortner**

Årets foredrag var delt i to, men begge delene med bilder fra Öland.

Bjørn Erik Halvorsen var der fra 28. mai til 5. juni.

Christian Kortner var der fra 13. mai til 20. mai.

Begge hadde vært rundt omkring på øya og det ble vist bilder av mange forskjellige planter og også noen fugler.

Etter foredraget var det som vanlig snitter, kake og kaffe og ingen ville tidlig hjem.

**Madam Marie Christine von Cappelen v/ Roger Halvorsen.
Mandag 18. mars på Mule Varde. Referent: Bjørn Erik Halvorsen.**

20 personer hadde møtt opp på Mule Varde. Roger Halvorsen presenterte et interessant foredrag om Norges første kvinnelige botaniker. Madam von Cappelen, som hun gjerne ble betegnet som, var en sentral skikkelse i det norske botaniske miljøet på begynnelsen av 1800-tallet.

Hun ble født i Drammen i 1766 og døde i Kolding i Danmark i 1849. Hun var gift med Peder von Cappelen fra Skien. De eide bl.a. Eidsfoss hovedgård. Mange av datidens botanikere har omtalt Marie von Cappelen som en viktig informasjonskilde og kontaktperson. Hun tilhørte den kristne Brødremenigheten (Herrnhuter). Mange av Norges mest kjente botanikere på denne tiden tilhørte menigheter, og mange av dem ble også prester. Det å studere til prest ble ofte kalt «brødstudiet», for botanikeraktiviteten ga få inntekter.

Roger ga mange eksempler på datidens botanikere som hadde forbindelse til Marie von Cappelen. Noen eksempler på disse er Matthias Numsen Blytt, Johan Ernst Gunnerus (utga Norges første flora), Hans Strøm, Søren Christian Sommerfelt og Christen Smith. Også dansken Jens Wilken Hornemann, som utga Flora Danica, hadde ofte kontakt med Marie von Cappelen.

Marie von Cappelen hadde en liten bok der hun registrerte planter som hun fant i Eidsfoss-området og ved Eikeren. Fra Oddvar Pedersen på Botanisk museum i Oslo har Roger fått en avfotografert kopi av denne notisboka. Han viste mange eksempler på plantelistene i den. Der var plantene ordnet i systematisk rekkefølge med vitenskapelige navn. Hun hadde også et betydelig herbarium av pressede planter. Hun satte aldri dato på sine registreringer, men likevel kan man i dag si at for mange arter er dette Norges eldste dokumentasjon, kanskje så mye som 50 år før neste herbariebelegg. Et eksempel på dette er skjellrot.

Marie von Cappelen var den første som fant rød skogfrue i Norge. Den samlet hun i lia på østsiden av Eikeren. Roger ga også eksempler på andre spesielle planter som hun hadde registrert.

På Eidsfoss herregård finnes fortsatt litt av den parterrehagen som hun anla. Den hadde opprinnelig 16 soner. 4 av dem finnes fortsatt. Roger viste bilder av dette.

Roger avsluttet med to oppfordringer. Det ene var å bidra til at plantelistene fra Eidsfoss-området ble utgitt i bokform. Det andre var at den gigantiske plantesamlinga til Marie von Cappelen ble funnet. Hans teori var at den lå i et rom i kjelleren på det pleiehjemmet der hun døde ved Kolding i Danmark.

Blomstrende sommerminner v/ foreningens medlemmer.

Torsdag 14. november på Mule Varde. Referent: Øystein Nilsen.

15 personer møtte til høstens første innendørssamling på Mule Varde.

Kveldens tema var Blomstrende sommerminner.

Vi var så heldige å få besøk av Bjarke Anderson som tok turen helt fra Tønsberg for å vise et utvalg av plantefoto han har tatt i løpet av året. Anderson er en svært dyktig fotograf, og det var usedvanlig flotte bilder vi fikk se.

To andre - undertegnede og Christian Kortner – hadde også med bilder som ble vist frem.

Sistnevnte viste bilder av planter fra ferieopphold på Kreta.

Kvelden ble tradisjonen tro avsluttet med prat rundt bordene, samt kaffe og div kaker.

Julemøte med bilder fra Haukeli.

Fredag 6. desember Sundjordet idrettsforenings klubbhus, Porsgrunn.

Referent: Christian Kortner.

19 personer møtte fram til årets julemøte.

Siste nummer av Listera var kommet fra trykking og lå til utdeling.

Lokalet var som vanlig fint pyntet og kaffe kokt. Kaker var også klare.

Etter litt gløgg og småprat ønsket Christian Kortner velkommen til møtet og nevnte også at styret planlegger ukestur til Öland neste år. Nærmere detaljer kommer senere.

Årets ukestur gikk til Haukelisetet fra 14. til 19. juli. Ikke alle deltakerne var med alle dagene men totalt 19 personer deltok.

Bjørn Erik Halvorsen og Christian Kortner viste så bilder fra Haukeli.

Møtet ble på sedvanlig vis avsluttet med rikelige mengder julekaker og kaffe.